

2) Науковий підхід у природокористуванні. Це вимога ефективної інноваційної економіки, яка підтверджена світовою практикою [1]. Реалізація цього принципу забезпечує раціональніше, ефективніше здійснення партнерства на основі наукових критеріїв.

3) Партнерство на основі мотивованості в проєктах ДПП. Для приватного партнера: отримання інвестиційної підтримки, покращення міжнародного іміджу приватного сектора та синергія з державним сектором [2]. Для державного інституту вирішення Причому йдеться не лише про відомі у теорії і практиці соціально-значимих проблем регіону.

4) Системність в організації проєктів ДПП. Цей принцип передбачає формування інституціонального порядку цілісної системи розвитку ДПП, що нині продовжується в Україні [3] і що сприяє підвищенню рівня його ефективності, а також дає змогу цілісно поглянути на зміст і вплив на об'єкти природокористування. Без сильної організації, визначених правил і принципів немає успішного проєкту.

5) Інституціональна відповідальність партнерів [4]. Партнери проєктів природокористування на основі ДПП чітко розуміють наслідки своїх дій, а також межі відповідальності. Це визначають як керівні правила або кодекс поведінки.

6) Завершеність проєктів ДПП. Будь-які проєкти ДПП мають досягати установлених цілей і розв'язувати конкретні завдання. Добре підготовлені інфраструктурні проєкти, як свідчить практика [5], можуть створити високу соціальну норму прибутку та покращити добробут громадян.

7) Інформаційного забезпечення та прозорості проєкту [6]. Державні інститути мають забезпечити всю інформацію для громадськості про відносні витрати, вигоди та ризики проєктів ДПП для його суспільного сприйняття і попередження можливих конфліктів.

Дотримання відмічених принципів організації проєктів ДПП в умовах децентралізації забезпечить їх успіх, довіру партнерів і сприятиме при цьому максимізації мінімізації ризиків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Scientific management theory. URL: https://cbpbu.ac.in/userfiles/file/2020/STUDY_MAT/POL_SC/.pdf
2. Espen Solheim-Kile and Andreas Wald. Extending the Transactional View on Public-Private Partnership Projects: Role of Relational and Motivational Aspects in Goal Alignment. *Journal of Construction Engineering and Management*. Vol. 145, Issue 5. 2019. URL: <https://ascelibrary.org/doi/abs/10.1061/%28ASCE%29CO.1943>
3. Продуктивний початок 2022 року в частині систематизації й гармонізації законодавства України у сфері ДПП. АПП ДПП. 2022. URL: <https://pppagency.me.gov.ua/uk/produktivnyj-pochatok-2022-roku>
4. PPP Processes and Institutional Responsibilities. PPP knowledgela. 2022. URL: <https://pppknowledgelab.org/guide/sections/28-ppp-processes-and-institutional-responsibilities>
5. Carolina Lembo, Reinaldo Fioravanti, Gastón Astesiano, Rosane Lohbauer, Rodrigo Barat a, Natasha Rosset. Fundamental principals in PPP laws: a review of Latin America and the Caribbean. *Inter-American Development Bank*. 2019. 267 p. URL: https://publications.iadb.org/publications/english/document/Fundamental_Principles_in_PPP
6. Juri Matinheikki, Nader Naderpajouh, Guillermo Aranda-Mena, Sajani Jayasuriya, Pauline Teo. Befriending Aliens: Institutional Complexity and Organizational Responses in Infrastructure Public-Private Partnerships. *Project Management Journal*. 2021, Vol. 52(5). P. 453-470. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/8756972>

УДК: 005:502.1:631.11(477)

ГРИНЧУК К.В., студент 4 курсу

МАРКОВИЧ Ю.С., студентка 1 курсу магістратури

Науковий керівник – **ГРИНЧУК Ю.С.**, д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Розглянуто значення, напрями, мету, необхідність створення системи екологічного менеджменту аграрних підприємств. Визначено необхідність прийняття і реалізації природоохоронного законодавства, контролю за еко-

логічною безпекою, забезпечення проведення природоохоронних заходів та досягнення погодженості дій державних і громадських органів.

Ключові слова: екологічна безпека, екологічна політика, навколишнє середовище, ресурсоспоживання, раціональне використання.

Ефективне функціонування та зростання економічного потенціалу аграрного підприємства, в тому числі, залежать від надійної системи екологічної безпеки. Найперспективнішим напрямом її досягнення та розв'язання екологічних проблем аграрного виробництва є екологічний менеджмент. Його метою є мінімізація негативних впливів діяльності бізнесу на навколишнє природне середовище. Формування системи екологічного управління на підприємстві передбачає впровадження енергозберігаючих та природоохоронних технологій, що являється екологічно безпечним, економічно вигідним, соціально необхідним [1].

Останнім часом аграрний бізнес в Україні розглядає екологічну складову не як перепону для розвитку та значні витрати, а як додаткові можливості, інструмент підвищення конкурентоспроможності. Досвід зарубіжних країн свідчить, що досягти значних показників в своїй діяльності можливо, впроваджуючи у практику екологічно-орієнтовану стратегію розвитку. У підприємств з екологічною складовою є значно більше шансів залучити висококваліфіковану робочу силу та зацікавити потенційних інвесторів. На сьогодні експорт країн, які впроваджують екологічну політику, тим самим збільшуючи частку екологічно чистих товарів і послуг, має тенденцію до зростання. В майбутньому ці тенденції тільки посилюватимуться.

Згідно міжнародного стандарту (ISO 14001) система екологічного управління – це частина системи менеджменту, яка складається з організаційної структури, планування діяльності, практичної роботи, розподілу відповідальності, процедур, процесів та ресурсів для розробки, впровадження, оцінки досягнутих результатів, вдосконалення цілей і завдань екологічної політики [2].

Екологічний менеджмент повинен передбачати:

- 1) доєднання природоохоронних вимог до традиційних господарських цілей підприємства;
- 2) виконання підприємствами екологічних нормативів;
- 3) раціональне використання і економію всіх видів ресурсів;
- 4) інформування громадськості про характер діяльності аграрного підприємства;
- 5) контроль за дотриманням умов праці;
- 6) мінімізацію негативного впливу на навколишнє природне середовище [2].

Одне з найбільш відомих аграрних підприємств Київщини, яке успішно впроваджує в своїй діяльності систему екологічного менеджменту, є «Агро-Лідер-Україна». Воно охоплює такі складові, як екологічна служба фермерського господарства, обізнаність та компетентність персоналу, показники екологічної безпеки, нормативи щодо кожного джерела екологічної небезпеки. Також важливим є середовище розташування господарства, рівень його технологічного оснащення, ресурсоспоживання, механізм реагування на екологічні загрози, планування заходів екологічної безпеки, контроль за роботою екологічної служби, застосування заходів щодо покращення роботи системи управління екологічною безпекою.

Екологічний менеджмент на досліджуваному фермерському господарстві передбачає:

- 1) перелік природоохоронних вимог в комплексі традиційних господарських довгострокових цілей господарства;
- 2) своєчасне і повне виконання екологічних нормативів;
- 3) раціональне використання та економію всіх видів ресурсів;
- 4) регулярне інформування громадськості про характер діяльності господарства;
- 5) забезпечення і дотримання належних умов праці;
- 6) мінімізацію зовнішнього впливу на навколишнє середовище.

Так, фермерський комплекс «Агро-Лідер-Україна» здійснює безліч заходів з соціальної відповідальності (які позитивно впливають на зв'язки компанії з громадськістю, інвесторами, постачальниками та органами місцевого самоврядування), які прямо чи опосередковано стосуються реалізації екологічного менеджменту на підприємстві:

1. Оформлення клумб та квітників на території школи та садочка села саджанцями з власної теплиці.
2. Розчищення берегу річки Красна і побудова зони для літнього відпочинку дітлахів.
3. Засадження яблуневого саду на місці багаторічного звалища, для прогулянок та відпочинку мешканців села.
4. Надання якісного безкоштовного харчування в садочку та школі за рахунок розвитку тваринництва і рослинництва виключно з сировини власного виробництва і т. п.

Створенням системи екологічного управління в Україні переважно займаються великі аграрні підприємства. Малий бізнес, на жаль, не впроваджує таких систем через значні витрати на сертифікацію та нестачу людських ресурсів. Основна проблема впровадження систем екологічного управління в Україні – це відсутність комплексної системи законодавства щодо екологічного менеджменту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Навчально-методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу «Екологічний менеджмент». Навчально-науковий інститут післядипломної освіти НУБІП України, 2014. - 69 с.
URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u97/metod_rekomend_
2. Екологічний менеджмент на підприємствах України: реалії та перспективи.
URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11451/1/>

УДК:351.82:331.5(477):339.923

ДМИТРЕВИЧ А.С., студентка 1 курсу магістратури
Науковий керівник – **ПОЛЩУК С.П.**, канд. екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Визначено та охарактеризовано основні принципи здійснення публічного управління зайнятістю населення в Україні, розглянуто функції органів публічного управління у сфері зайнятості. Досліджено досвід країн Європейського Союзу.

Ключові слова: зайнятість населення; публічне управління; Європейський Союз; ринок праці

Зайнятість населення, згідно із Законом України «Про зайнятість населення» - це діяльність осіб, що є незаборонена законодавством, задовольняє особисті та суспільні потреби та здійснюється з метою отримання доходу.

Рівень зайнятості населення країни є важливим показником ефективності здійснення публічного управління та показником оцінки стану економіки країни. Роль публічного управління у сфері зайнятості населення, в першу чергу, полягає в зростанні якості життя та рівня доходів населення, забезпеченні балансу між попитом та пропозицією на ринку праці.

Ефективне функціонування системи державного регулювання економіки не можливе без публічного управління зайнятістю населення, оскільки, органи влади на всіх рівнях мають працювати узгоджено та цілеспрямовано.

Основними принципами здійснення публічного управління зайнятістю населення є:

- пріоритетність заходів забезпечення соціально-політичної стабільності суспільства;
- забезпечення економічних умов для гідного рівня добробуту населення;
- дотримання вимог економіки та розвитку суспільства;
- забезпечення підпорядкованості завдань, важелів, орієнтирів та цілей публічного управління, здійснюваного на всіх рівнях управління.